

Editörden / Editorial

İnternet: Ortak Vatan

Internet: A Homeland in Common

Abstract

In the Editorial part of this issue, brief information is given about the problems facing internet usage in Turkey, which is spreading day by day. It is emphasized that the laws made for disciplining the internet in Turkey through legal regulations affect both the violators and the innocent, leading to a restriction in the society's access to information and freedom of expression. Departing from the argument that people, societies, regions and countries can freely exhibit their different cultural and social structures through the internet, which will lead to the proliferation of tolerance among world people, the Editorial emphasizes that there is a need for a legal regulation to punish the real violators instead of disciplining this cyber world which has turned into a "homeland in common."

Değerli Okurlarımız,

90'lı yılların başında tanıştığımız internet, içinde bulunduğumuz yeni bin yılın ilk 10 yılını geride bırakırken günlük yaşantımızın *olmazsa olmaz* gereksinimi haline gelmeye başladı. Öyle ki sosyal medya boyutu ile ulusal ve uluslararası düzeyde farklı amaçlara sahip milyonlarca grubun oluşumu ile gelinen noktada internet, en kapsayıcı kitle iletişim ve ifade aracı olmaya adaydır. Çünkü internet, küreselleşme ile dayatılan yeni dünya düzeninde farklı kültürleri ifade edilebilmesi ve egemen kültür ile bir ölçüde başa çıkılabilmesi için pratik, hızlı ve ekonomik bir kanaldır da. Bu özellikleri ile hızla yaygınlaşan internet ortamında uluslar, toplumlar, gruplar farklı değer sistemleri, farklı algı ve anlayışları ile yer almakta ve böylece kendilerini özgürce ifade edebilmektedirler. Bu ifade tarzının en önemli özelliği hiçbir grup, toplum veya ulusun birbirlerinin değer sistemlerini beğenmeseler bile aynı ortamı paylaşmaktan çekinmemeleridir. Çünkü insanlar birbirlerini görmeden veya sadece izleyerek algılıyor, yazıyor ve empati kurmaya çalışıyor. Bu yönü ile kitlelerin ifade özgürlüğü yoluyla demokratikleşmeyi doğru algılamasına yardımcı olan internet, farklılıkları barındıran, sınırları olmayan bir *yeni vatan, bir ortak vatan*dır.

Türkiye’de son 2 yıldır *youtube video paylaşım sitesi*’nin yasaklanması ile başlayan ve gitgide bazı yaygın web sitelerini de kapsayan internet yasakları gündemimizi yoğun bir şekilde işgal etmektedir. Düşünceyi açıklama, bilgi edinme ve ifade özgürlüğü konularında henüz sınıf atlayamayan ülkemizde internet devrimine bir karşı duruşun olduğunu görmekteyiz. Zengin kültürel ve tarihsel birikimi ile insan potansiyeli göz önüne alındığında bu ortak vatanda Türkiye’nin hak ettiği ölçüde yer almamasını önemli bir eksiklik olarak yorumluyoruz.

Türkiye’de internet yayıncılığını yasal düzenlemeler yoluyla disipline etmek amacıyla çıkarılan kanunların, amiyane tabirle kurunun yanında yaşı da etkilemesi ve bunun da toplumun bilgi edinme ve ifade özgürlüğünün kısıtlanmasına yol açtığı görüşündeyiz. İnternet ortamında farklı kültürel ve sosyal yapıların özgürce sergilenmesi ve bu yolla yapılacak paylaşımın dünya halkları arasında hoşgörü’nün yaygınlaşmasına yardımcı olacağı düşüncemizden hareketle "ortak vatan" a dönüşen bu sanal alemi sansür yoluyla disipline etmek yerine gerçek istismarcıları cezalandırmaya odaklı yasal düzenlemelere gereksinim bulunmaktadır. Düşünce ve ifade özgürlüğünün her türlü yolla kısıtlanması ülkemizin bilgi toplumu olmasının önündeki en büyük engeldir. Bu konuya en son işaret eden rapor Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)¹ tarafından yayımlandı. Gerçeğin acı bir şekilde ifade edildiği rapora meslektaşlarımızın göz atmasında yarar var.

Değerli okurlarımız,

Dergimizin bu sayısını mesleğimizin farklı konularına eğilen bir seçki ile sizlere sunarken Konuk Yazar bölümümüzde ömrünü ortak vatan internetin yasaklardan arındırılması ve sadece istismarcıların cezalandırılması için mücadeleye adanmış bir bilim adamının görüşlerini sizlerle paylaşmasına vesile olmaktan mutluluk duymaktayız. Sayın Doç. Dr. Mustafa Akgül’ün öncülüğünde hazırlanan ve meslek derneklerimizin de imzaladığı *İnternet’te Sansüre Karşı Ortak Platform*’un² sesini daha fazla duyurabilmesi için ilgili bütün sivil toplum örgütlerine de çağrıda bulunuyor ve 19 Haziran 2010 günü Kadir Has Üniversitesi’nde kamuoyu ile paylaşılan Deklerasyonu bilgilerinize sunuyoruz.

Değerli okurlarımız,

Yoğun ve yorucu bir kışı geride bırakırken hepimize sağlık ve esenlik dolu bir yaz mevsimi diler, saygılarımızı sunarız.

Dr. M. Tayfun GÜLLE

¹ 9 Temmuz 2010 tarihinde http://www.posta.com.tr/yasam/HaberDetay/Turk_bilim_insanlarindan_cok_aci_rapor.htm?ArticleID=34134&PageIndex=1 adresinden erişilmiştir.

² 9 Temmuz 2010 tarihinde <http://www.sansursuzinternet.org.tr/> adresinden erişildi.

İnternet’te Sansüre Karşı Ortak Platform Deklarasyonu

Temel Hak ve Özgürlükler Engellenemez

1. İnternet kullanıcılarının düşünce özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı engellenemez.
2. Türkiye’de bireylerin, kurumların, ve şirketlerin bilişim alt yapılarını istedikleri şekilde oluşturmaları ve istedikleri servislerden yararlanmaları engellenemez. Sansür ülke ekonomisine de kabul edilemez bir bedel yüklemektedir.
Hukuka Aykırı, Ölçsüz ve Keyfi İdari İşlem Demokratik Hukuk Devletinde Kabul Edilemez.
3. 03 Haziran 2010 tarihinden beri Google servislerine uygulanan dolaylı sansür Anayasa’ya ve hukukun temel ilkelerine aykırıdır. BTK ve TİB tarafından alınan karar ve uygulama ölçsüz ve tutarsız bir uygulamadır. Bu konuya ilişkin yapılan açıklamalarda, idarenin böyle bir yetkisinin olmadığı vurgulanmıştır. Nitekim, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı talebi ile Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 17.06.2010 tarihinde YouTube sitesine erişim sağlayan 44 IP adresini engelleme kararı daha önce yapılan işlemin yetki bakımından hukuka aykırı olduğunu ispatlanmıştır.
4. 1. Sulh Ceza Mahkemesi’nin 17.06.2010 tarihinde verdiği ek karar, yetki sorununu çözmüş bulunmakla birlikte, kullanıcıların anayasal haklarını dikkate almadığı için yanlıştır ve en kısa sürede kaldırılması gerekir.
Sansür Amaçlı Kullanılan 5651 Sayılı Kanun Kaldırılmalıdır.
5. Erişim engelleme hukuka aykırı içeriği engellemede yetersiz bir yöntemdir. Mevcut engelleme yöntem ve araçlarının hiçbiri hukuka aykırı olduğu veya çocuklar açısından uygun olmadığı iddia edilen içeriğe ulaşmayı engelleyecek etkili bir çözüm sunmamaktadır. Erişim engelleme ile iddia edilen suç işleyenden ziyade tüm İnternet kullanıcıları cezalandırılmaktadır. Eğer filtre kullanımı gerekli görülüyorsa, bu kullanım bireyler tarafından kendi kişisel bilgisayarları üzerinde gerçekleştirilmelidir.
6. Ayrıca, engelleme kararları sadece hukuka aykırı olduğu iddia edilen içeriğe değil, bu sistemlerin tümünün çalıştığı tek bir alanın içeriğinde bulunan milyonlarca yasal sayfa ve dosyaya da erişimi imkânsız kılmaktadır. Bu nedenle, 5651 sayılı Kanun ve uygulaması, Anayasa’da öngörülen ve AİHM tarafından geliştirilen zorunluluk ve orantılılık testlerinin gereğini yerine getirememektedir.
7. 5651 Sayılı Kanunun uygulanması sansürle aynı kapıya çıkmaktadır. Türkiye’de mahkeme kararları ve idari engellemelerle 5000’den fazla web sitesi şu anda erişime kapatılmış bulunmaktadır. Yüzlerce web sitesi de 5651 Sayılı Kanun’un kapsamı dışında engellenmiştir. Mevcut rejimin taşıdığı esasa ve usule dair eksiklikler ifadeyi sansürleyen ve susturan bir yapı oluşturmuştur. Kanun ve uygulamasının etkileri geniştir, yalnızca ifade özgürlüğünü değil, özel yaşamın gizliliğini ve adil yargılanma hakkını da ihlâl etmektedir. Demokratik bir toplumda sansürün bu ölçüde yaygınlaşması kabul edilemez.
8. 5651 Sayılı Kanun Kaldırılmalıdır. 5651 Sayılı Kanun, çocukları hukuka aykırı ve zararlı İnternet içeriğinden korumak amacıyla hazırlanmıştır. Fakat benimsenen engelleme politikası, hükümetin çocukları koruma amacının çok ötesine geçmektedir. Uygulamada yaygın olarak görülen sonuç, hukuka aykırı olmayan içeriğin ve 03 Haziran 2010’dan itibaren Google şirketinin Türkiye’den milyonlarca kişi tarafından kullanılan 40’a yakın servisine yetişkinlerin erişiminin ve bu servislerin kullanılmasının yasaklanması olmuştur.

- Çocukların Zararlı İçerikten Korunması için Öngörülen Devlet Politikası Yetişkinleri Etkilememelidir.
9. Hükümet, mevcut politikası yerine çocukları gerçekten zararlı İnternet içeriğinden korumak için yeni bir politikayı katılımcı bir şekilde geniş kamuoyu desteği (sivil toplum, akademi, ve özel sektör) ile geliştirmelidir. Ancak bu yeni yapılanma, çoğunluğun ahlaki değerlerini diğerlerine dayatacağı bir çalışma olmamalıdır. İnternet düzenlemesine ilişkin yeni politika, ifade özgürlüğüne ve yetişkinlerin her türlü İnternet içeriğine erişim ve tüketim haklarına saygı temelinde geliştirilmelidir. Bu ilkeleri içeren yeni politika, şeffaf, açık, katılımcı ve çoğulcu bir yöntemle belirlenmeli ve hayata geçirilmelidir.
10. Vatandaşların Anayasa’da güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerini korumak hükümetin ve idarenin asli görevidir. Bu güvencenin sağlanmaması halinde sorumluların istifa etmesi demokratik bir toplumun zorunlu sonucudur. Bu nedenle, yukarıda sayılan önlemleri en kısa sürede almamaları halinde gelişmelerden sorumlu Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı İnternet Daire Başkanlığı Başkanı Sayın Osman Nihat Şen, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı Sayın Tayfun Acarer ve Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım’ın istifa etmesi acil bir zorunluluk haline gelecektir.

İMZALAYANLAR:

1. Cyber-Rights.Org.TR
2. İNETD (İnternet Teknolojileri Derneği)
3. Türkiye İnsan Hakları Vakfı
4. Bianet, Bağımsız İletişim Ağı
5. Elektrik Mühendisleri Odası
6. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
7. SansüreSansür
8. Arı Hareketi
9. Netdaş
10. Engelli Web
11. Ekşi Sözlük
12. Korsan Partisi Oluşumu
13. Gelecekonline
14. Neonebu.com
15. Alternatif Bilişim
16. Linux Kullanıcıları Derneği
17. MilliMotor
18. Pardus Kullanıcıları Derneği
19. 3H Hareketi
20. Korsanparti – Korsan Partisininin Korsanı
21. Sunipeyk
22. MMistanbul.com
23. Muz Cumhuriyeti – Sansüre Karşı Ekşi Sözlük Zirvesi
24. Yeşiller Partisi Korsan Cephesi
25. Java Teknolojileri ve Programcıları Derneği
26. TiEV – Tüm İnternet Evleri Derneği
27. Antikapitalist Öğrenciler
28. Fotograf Web TR
29. Genç Siviller
30. Türkiye Zeka Vakfı
31. Bilgi Sözlük
32. Türk Kütüphaneciler Derneği
33. Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği
34. Sakarya Bilişim Sektörü Derneği
35. Bilgi Teknolojileri ve Eğitim Derneği
36. İnşaat Mühendisleri Odası (TMMOB)
37. Halkın Gündemi Haber Ağı
38. Bilişim Muhabirleri Derneği
39. Kaos GL
40. İTÜ Sözlük
41. Naçizane Sözlük
42. OyunManiac
43. Ortak Yaşam Portalı
44. Photoshop Magazin Dergisi
45. Haberdar@
46. PrenseseMektuplar
47. Acıpatlıcan.com
48. Yer Altı Zombileri
49. Kötü Sözlük
50. Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu
51. yerbilimleri.com
52. Futuristika
53. Türkiye Sansür Ayıbından Kurtulmalı! Grubu
54. düşLE Edebiyat Dergisi
55. Mavi Kablo
56. Bilişim ve İletişim Emekçileri Derneği